

Prvi tečaj gorskega reševanja in urgentne medicine v Nepal

Kako smo Nepalce učili gorskega reševanja in urgentne medicine

✍ in 📷 Iztok Tomazin

Himalaja tudi s svojim barvitim, razgibanim vznožjem privablja vedno več alpinistov, popotnikov, turistov in drugih, ki prosti čas preživljajo med aktivnostmi v naravi. Ljubiteljem doživetij, pustolovščin in naravnih ter drugih lepot pa se seveda dogajajo tudi nesreče, ki ogrožajo njihovo zdravje, pogosto tudi življenje. Po grobih ocenah v nepalskih gorah vsako leto umre od 15 do 80 ljudi. Ponesrečenci in bolniki potrebujejo čim hitrejšo in čim kakovostnejšo pomoč, ki pa je v Nepal

LETA 1973 V NEPALU USTANOVLJENA HIMALAYAN RESCUE ASSOCIATION (HRA)

V evropskih gorah smo ob nesrečah navajeni hitrega, učinkovitega posredovanja reševalnih služb, katerih člani kar najhitreje dosežejo mesto nesreče ne glede na vremenske in druge razmere, zaščitijo in oskrbijo pacienta ter ga, pogosto s pomočjo reševalnih helikopterjev, hitro prepelejo v ustrezno zdravstveno oskrbo. Tako rešimo mnogo življenj. V Himalaji, kjer so pogoji najtrši, višine in razdalje pa največje, tega praktično ni. Gorska reševalna služba z imenom Himalayan Rescue Association (HRA) je bila v Nepal

ustanovljena že leta 1973 in je ravno tako kot na primer slovenska GRZS prostovoljna neprofitna humanitarna organizacija. A njeno delovanje je omejeno predvsem na preventivo in organizacijsko pomoč pri reševalnih transportih v gorah brez sodelovanja medicinskega osebja, skrbijo pa tudi za delovanje medicinskih postaj v vasi Feriče pod Everestom in v Manangu pod Anapurnami, ki zagotavljata zdravstveno pomoč pohodnikom in domačinom. Specializiranih gorskoreševalnih ekip, kot jih poznamo v Evropi in drugih razvitih državah, v Himalaji ni. Ponesrečeni ali zboleli člani odprav in trekingov so večinoma prepuščeni pomoči sopotnikov in solidarnosti morebitnih drugih odprav ali skupin. Nič drugače ni z domačini. Kdor se

ponesreči ali hudo zboli v prostranih goratih predelih Nepala, ima zelo majhne možnosti za preživetje, saj pogosto traja več dni, da ga svojci ali sovaščani prinesejo do najbližje ceste, od tam pa so še dolge ure vožnje do bolnišnice. Pogosto se za reševalni transport niti ne odločijo, saj nimajo denarja za bolnišnično zdravljenje, solidarnostnega zdravstvenega zavarovanja pa v Nepal

ni. Zaradi tujih zgledov in vsesplošnega napredka, pa tudi zaradi vse večjih potreb si razvoja na tem

področju vse močnejše želijo tudi Nepalci. Tudi s pomočjo najbolj izkušenih zdravnikov gorskih reševalcev iz razvitih držav želijo vzpostaviti nove strokovne temelje za napredek in razvoj gorskega reševanja ter nujne medicinske pomoči v Nepal. Na prošnjo HRA je zato Medicinska komisija IKAR (IKAR MEDCOM) med 23. in 29. majem 2009 organizirala in izpeljala prvi tečaj gorskega reševanja in urgentne medicine za nepalske zdravnike in gorske reševalce. IKAR je mednarodna zveza gorskoreševalnih organizacij, ki združuje veliko večino organizacij in posameznikov, ki se v svetu ukvarjajo z reševanjem v gorah in drugih težko dostopnih krajih. IKAR MEDCOM pa kot organ v IKAR združuje zdravnike, ki se ukvarjajo z gorskim reševanjem in urgentno medicino. Vsako državo oziroma reševalno organizacijo zastopa en zdravnik.

VELIKO ZANIMANJA ZA TEČAJ

Zdravnikov inštruktorjev IKAR MEDCOM nas je bilo sedem – po eden iz Anglije, Nemčije, Italije,

Udeleženci tečaja v plezalnem vrtcu Balaju nad Katmandujem

Avstrije, Norveške, Španije in Slovenije, vsi z bogatimi izkušnjami iz različnih vej urgentne medicine, gorskega reševanja in poučevanja. Izbrani smo bili med najbolj aktivnimi in izkušenimi člani IKAR MEDCOM. To je pomenilo veliko osebno odgovornost, pa tudi priznanje tako zame kot za mojo matično organizacijo GRZS, ki jo predstavljam v IKAR MEDCOM.

V Nepalju je bilo za tečaj veliko zanimanja, še posebej seveda v medicinskih in reševalnih krogih. Prijav je bilo mnogo več, kot smo lahko sprejeli udeležencev. Iz logističnih in drugih razlogov Nepalci tečaja niso mogli organizirati v gorah, zato je potekal na obrobju Katmanduja v športnem centru, ki se imenuje po Pasang Lamu, prvi Nepalki, ki se je povzpela na vrh Mount Everesta, vendar je žal med sestopom umrla. Slovesne otvoritve so se udeležili predstavniki več ministrstev, vodstvo in ustanovitelji HRA ter številni drugi. Poudarili so, da z veseljem pričakujejo, da bo prisotnost mednarodno priznanih strokovnjakov obogatila znanje in dala nov zagon ter možnost napredka tako udeležencem tečaja in HRA kot organizaciji. Med zanimivimi srečanji z nepalskimi ugledneži je bilo npr. tisto z gospodom Pokharelom, ustanoviteljem in prvim predsednikom HRA. Kljub letom je mož očitno odličnega spomina, saj se me je spomnil z naše odprave v južno steno Lotseja leta 1981, čeprav se kasneje nisva več videla. Seveda sva obudila tudi spomin na Aleša Kunaverja, ki nas je takrat vodil.

Pred tečajem smo si inštruktorji, nekateri v spremstvu najdražjih, tako da je bilo še lepše, privoščili treking v gorovju Langtang – čudovito doživetje, utrjevanje prijateljskih vezi, spoznavanje domačinov in odkrivanje himalajskih lepot vključno z vzponi na dva pet- in dva skoraj peticosačka ter seveda obisk svetih jezer Gosainkund.

Tečaj je bil intenziven in naporen tako za predavatelje kot za 34 tečajnikov, med katerimi je bilo osem zdravnikov. Nepalski organizatorji so se izkazali kot mojstri improvizacije, kar nas je zahodnjake, vajene vnaprejšnjega načrtovanja, preverjanja in potrditve, nekajkrat spravilo v negotovost, a na koncu se je vedno vse lepo izteklo. Tudi predznanje in izkušnje tečajnikov so bili zelo različni, od zdravnikov z nekaj izkušnjami iz urgentne medicine do laikov skoraj brez medicinskega znanja in od Šerp, ki so že priplezali na več osemtisočakov vključno z Everestom, do nekaj takih, ki niso imeli čisto nobenih alpinističnih in hribovskih izkušenj. Posebna popestritev zasedbe so bila tri simpatična dekleta dvajsetih let, ki so se lani v okviru nepalske ženske odprave povzpela na

vrh Everesta. Bile so med najbolj zagnanimi in uspešnimi udeleženci tečaja.

Na predavanjih in praktičnih vajah smo v sedmih dneh od jutra do večera obdelovali številne teoretične in praktične teme po mednarodnih smernicah od poškodb in bolezni do oživljanja. Poudarek je bil na specifikih gorskoreševalnega dela – obravnavi višinske bolezni, omrzlinah, reševalnih tehnikah, sodobni opreми, diagnostiki in zdravljenju nujnih stanj v neugodnih gorskih okoliščinah itd. Seveda smo obdelali tudi etiko gorništvа in gorskega reševanja, preventivo in druge teme. Prikazali smo veliko primerov iz svoje bogate prakse. Bil sem nosilec naslednjih tem: Osnove gorskega reševanja s helikopterjem, Praktične vaje s helikopterjem, Etika pri gorskem reševanju, Možnosti in težave pri medicinski oskrbi na kraju nesreče v gorah, Reševanje v visokogorju, Zdravljenje akutnih stanj v visokogorju, Višinska bolezen (fiziologija, etiologija, preventiva, terapija ...), Obravnava primerov reševanj v visokogorju, Obravnava nesreč zmajarjev in jadralnih padalcev.

TEČAJ USPEL, ODLIČNO SPREJET IN MEDIJSKO ODMEVEN

Praktični del tečaja je potekal deloma v plezalnem vrtcu Balaju v bližini Katmanduja, deloma pa kar na umetni plezalni steni in v drugih prostorih centra Pasang Lamu. Z velikim strahom, pa še z večjo motivacijo so se zlasti tisti tečajniki, ki niso še nikoli plezali ali se spuščali po vrvi, lotevali osnovnih alpinističnih veščin, seveda pod budnimi očmi inštruktorjev. Zanimivo in zabavno je bilo na primer opazovati in nadzirati sto in več tresočih se kilogramov zdravnika, ki je prvič v življenju visel na vrvi nad globino. A proti koncu spuščanja se je zakrčenost umikala vse širšemu nasmehu in olajšanju, ko pa je dosegel trdna tla, so mu oči kar žarele. Veliko je še bilo podobnih drobnih zmag in

Do učinkovitega helikopterskega reševanja v najvišjih gorah je še dolga pot.

uspehov, ki so podžigali entuziazem tečajnikov, pa tudi inštruktorjev. Prijetno nas je presenetila velika motiviranost, pa tudi prijaznost, odprtost in sproščenost tečajnikov.

Praktični del osnov reševalnega dela s helikopterji smo opravili na skrbno zastraženem helikopterskem delu letališča Tribhuvan v Katmanduju. Z avstrijskim kolegom sva jim predstavila helikopterje, njihove nevarnosti in možnosti, vstopanje in izstopanje, postopke v izrednih primerih, načine komunikacije s posadko in drugo. Obilo smeha je povzročilo čisto resno vprašanje enega od tečajnikov, ali so po tej kratki seznanitvi usposobljeni za gorsko reševanje s helikopterjem. Predstavili smo jim tudi delovanje naših matičnih reševalnih služb s številnimi primeri iz prakse. Posebej jih je navdušilo helikoptersko reševanje v Evropi, pa seveda tudi himalajske izkušnje nekaterih inštruktorjev. Na koncu tečaja je bil pisni izpit, ki so ga pričakovali s strahom, zaključili pa z veseljem ob dejstvu, da ga je večina dobro opravila.

S pomočjo predvsem italijanskih in avstrijskih sponzorjev smo v Nepal prinesli precej medicinske in reševalne opreme, ki nam je služila za praktično delo na tečaju, na koncu pa smo jo podarili HRA, česar so bili zelo veseli. Zaradi skromnih finančnih možnosti Nepalcev smo večino stroškov potovanja in bivanja v Nepal krili inštruktorji sami. Bilo nam je v čast in veselje, da smo lahko svoje znanje in izkušnje posredovali v deželi, ki ima najvišje in najzahtevnejše gore na Zemlji, kjer se dogaja vedno več nesreč in drugih nujnih stanj, hkrati pa je učinkovita, organizirana pomoč tudi zaradi skromnih materialnih možnosti še v povojih.

Tečaj je bil odlično sprejet in medijsko odmeven, po splošnem mnenju je izredno uspel. Poleg posredovanja doktrin IKAR in drugega znanja ter izkušenj s področja gorskega reševanja in urgentne medicine smo navezali veliko koristnih stikov in prijateljstev. Obstajajo lepe možnosti nadaljnje sodelovanja s HRA in vredno je poskusiti, da bi GRZS, morda skupaj s PZS, začela sodelovati z Nepalom po vzoru slovenskega alpinizma, ki je s šolo Aleša Kunaverja v Manangu postavil temelje gorniškega izobraževanja domačinov. ○

Oddaja "Čez hribe in doline" vsak tretji četrtek v mesecu ob 17. uri

RADIO UNIVOX

107.5 MHz

e-mail: info@univox.si

bolle

www.rodeteam.si

Model **Warrant** je predstavnik Bollejeve **PERFORMANCE** linije. So izredno lahka očala, namenjena predvsem športnim navdušencem, ki se ukvarjajo s tekom, kolesarjenjem, odbojko, tenisom in golfom. Odlikuje jih:

- izjemno lahek **NYLON** okvir
 - oblika očal je zasnovan tako, da se odlično prilagodijo vsem velikostim obraza in tako nudijo optimalno zaščito pred sončnimi žarki
 - večja stekla za dobro pokrivanje vidnega polja pri športnih aktivnostih
 - možnost menjavanja stekel
 - okvirji tudi v izvedbi z dvema dodatnima paroma stekel
 - možnost dodatnih stekel namenjenih za: tenis - **COMPETIVISION**, golf - **EAGLEVISION**, večnamenska - **POLARIZIRANA** in/ali **FOTOSENZIBILNA** stekla
- cena: 125,90-169,90 €

Očala priporočajo kolesarji kolesarskega kluba **SAVA KRANJ**.